

Escola de Cal Bassacs

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: C/ Miquel Martí i Pol, 22. Cal Bassacs, Gironella

Coordenades:

Latitud: 42.02117
Longitud: 1.88355
UTM Est (X): 407568
UTM Nord (Y): 4652730

Classificació

Número de fitxa 08092 - 41
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Privada
Titular: Ajuntament de Gironella. Plaça de la Vila, 1. 08680 Gironella
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dg., 27/05/2018 - 02:00

Descripció

L'escola pública de Bassacs està conformada per diversos edificis situats ocupant una illa més o menys triangular entre els carrers Estudis, Barcelona i Miquel Martí i Pol, a l'extrem nord-oest de la qual hi ha la parcel·la on hi ha l'església de Santa Maria de Cal Bassacs. L'actual escola està conformada per diversos edificis, a l'extrem sud-est hi ha els edificis més antics i a l'oposat, vers nord-oest, els de construcció

posteriors (a més d'estructures prefabricades més recents); entre aquests, al centre, hi ha l'ampli espai destinat a pati. A la part central i sud de la parcel·la hi ha la casa de la mestra.

Els edificis més antics estan formats per diversos volums situats i adossats un al costat de l'altre configurant una planta irregular per el conjunt; destaquen dos volums de planta rectangular més grans a l'entorn dels quals es disposen la resta de volums, tots són de d'un sol nivell de planta Els edificis centrals tenen coberta a dos vessants, els volums que hi estan adossats segueixen la mateixa inclinació de les cobertes principals; excepte el cos que configura l'antic accés, el qual mostra la inclinació de la coberta perpendicular a les altres, la qual està situada a una cota inferior. Una part dels murs d'aquests edificis, bàsicament els que afronten més directament al carrer Miquel Martí i Pol, estan bastits amb murs de carreus amb un acabat més o menys d'encoixinat bast; la resta de murs mostren les parets revestides i pintades i només en alguns casos, carreus vistos als angles i un sòcol de pedra a tot el contorn. La majoria de finestres estan obertes a les façanes principals, les que obren a sud-est formades per grans finestrals de línies rectes emmarcats en maó massís, i les que obren al nord-est i algunes a les façanes laterals, finestres de línies senzilles, la majoria amb amplit de maó massís; també a les façanes laterals dels volums centrals, sota el carener, hi ha unes finestres centrals fetes en arc també en maó massís, segurament a manera de ventilació de l'espai de sota-coberta. Aquest conjunt compta amb un parell d'accessos a l'interior, segurament el principal de l'època d'origen és el que es troba més a prop del carrer Miquel Martí i Pol, just en la façana lateral del volum de més a l'est, on hi ha un petit cos que sobresurt del plom de la façana, l'accés és a través d'una porta formada en el mateix tipus de parament de murs de pedra i flanquejada per una finestra a cada costat. L'altre accés és a la banda oposada, la que obra al pati central.

A l'extrem nord-oest del pati trobem un volum construït posteriorment, es tracta d'un cos de planta allargada format per un sol nivell i amb coberta a una vessant; compta amb la característica configuració d'un frontal distribuït per diversos pilars entre els quals s'obren els finestrals, excepte a la part central del cos on hi ha les portes d'accés a les aules. Els murs són de maó massís visible en els murs laterals i alguns dels pilars, i acabat revestit i pintat a la resta.

La casa de la mestra és un edifici de planta baixa, planta primera i golfa només a la part central; compta amb accés des del pati de l'escola i accés directe des del carrer a nivell de planta primera. És un edifici de planta rectangular, compta amb un volum central amb coberta a dos vessants, i dos volums laterals, un a cada costat, que tenen coberta a un sol vessant seguin la inclinació del volum central; els murs estan revestits amb un arrebossat senzill. Tot el conjunt està delimitat per una tanca perimetral en la que s'obren els diferents accessos al recinte.

Observacions:

L'escola de Cal Bassacs, durant molts anys anomenada com Col·legi Públic de Bassacs, l'any 1990 va passar a denominar-se Col·legi Públic Sant Marc, a partir del resultat d'una enquesta realitzada entre les família. L'any 1993 es tancar l'escola de Viladomiu Nou, l'alumnat de les colònies Viladomiu passaren a l'escola de Cal Bassacs

Història

L'origen de l'escola de Cal Bassacs és arran de les peticions d'un grup de pares i mares de la barriada a l'Ajuntament de Gironella; segons consta a l'arxiu i recollit en un llibre fet per Josep Busquets i per la mateixa Escola ("L'Escola de Cal Bassacs. 75è aniversari de l'Escola Sant Marc"), a inicis de l'any 1926 es va transmetre al consistori la necessitat de disposar d'una escola a la barriada de Cal Bassacs, especialment motivat per el nombre d'infants a la zona i per les dificultats del trajecte fins a Gironella, on s'havien de desplaçar per poder assistir a escola. L'Ajuntament va fer els primers passos per resoldre la situació. Es va contactar amb el Sr. Salvador Fusté, propietari de la fàbrica de Cal Bassacs, per resoldre el problema; aquest va fer-se càrrec de la construcció d'un local per tal d'acollir l'escola. A la tardor del mateix any, el

Patronat de l'Escola Mixta Bassacs es feia càrrec del lloguer del local que havia d'acollir l'escola; en ser una escola particular, els promotors van fer-se càrrec de trobar, contractar i pagar els mestres. Els primers mestres va ser el matrimoni Benina, vingut d'Andalusia. Durant uns anys l'escola va estar mantinguda per el Sr. Fusté i l'Ajuntament, amb alguna petita aportació de les famílies. L'escola es degué posar en funcionament el mateix 1926.

Arran de les peticions dels mestres per tal de poder comptar amb una major dotació econòmica que els permeti continuar al càrrec de l'Escola, entorn al 1932 es comença a tractar la necessitat de convertir l'escola en oficial, fet que permetria disposar de mestres designats i pagats per l'Estat i sobretot per tal que l'escola pogués ser totalment gratuïta per a les famílies. Temporalment la petició s'aturaria i es mantindria com escola municipal, ja que el Sr. Fusté oferí la possibilitat que pogués ser totalment gratuïta si hi col·laborava l'ajuntament.

A inicis del 1934 l'ajuntament acordà iniciar els tràmits per la concessió d'una escola nacional a Cal Bassacs, calia reformar-la i ampliar-la ja que resultava petita pel nombre d'alumnes. S'encarregà el projecte a l'arquitecte Emili Porta. L'any 1934 també se li encarregà el projecte de construcció d'una casa per a cadascun dels dos mestres que es preveia que arribarien per atendre l'escola, aquest però no es realitzà, de fet de la construcció de la casa dels mestres no se'n tornà a parlar fins inicis dels anys 50. El novembre del 1934 consta registrada la referència a que l'escola de Bassacs finalment s'havia convertit en pública, poc després prengueren càrrec els mestres públics, Antoni Saludes i Anna Baltasar.

Durant l'any 1935 es va poder tirar endavant la construcció del nou edifici de l'escola, que havia de permetre acollir el volum d'alumnes, així al llarg d'aquest any consten diferents referències a l'evolució de les obres i d'altres aspectes relatius a les necessitats del centre. El nou edifici comptava amb dues aules, una per a nens i una altra per a nenes, amb una capacitat d'uns 80 alumnes, junt amb altre dependències (magatzem, banys, etc.) i un gran pati exterior. El curs 1936-1937, el primer sencer al nou edifici de l'escola es va poder iniciar amb normalitat tot i l'inici de la Guerra Civil.

L'any 1953 s'inicià la construcció de l'edifici dels mestres, sota la direcció de l'arquitecte Emili Porta; sembla que es va inaugurar a inicis del 1954. Tot i que a inicialment encara no hi va residir cap mestre.

A finals dels anys 60 hi ha diverses peticions per part de l'ajuntament a la Junta Provincial de Construccions Escolars, per demanar que a Cal Bassacs es construís un parvulari i habitatges pels mestres. També es recullen les peticions referents a obres de reforma i manteniment dels edificis existents.

Tot i que a la bibliografia no queda aclarit, sembla que al 1969 o inicis dels anys 70 l'escola va sol·licitar la conversió en escola mixta, tot i la negativa de l'inspector es va concedir.

Bibliografia

-BUSQUETS I CASTELLA, J.; ESCOLA SANT MARC (2011): L'Escola de Cal Bassacs. 75è aniversari de l'Escola Sant Marc. Edita: Escola Sant Marc de Cal Bassacs.

<http://ceipsantmarc.blogspot.com/>

